

NYE VARIANTEN

Medlemsblad for Farsund Filatelist Forening

STIFTET 03.10.67

Nr. 2 - 2018

Årgang: 50

Møtested: "Husan"

(opp en trapp og inn en dør – og opp mange trapper).

Mandag hver 14. dag i ("vinterhalvåret").

Farsund Filatelist Forening, Postboks 146, 4551 Farsund

Bank: 3070.20.36611

Formann	Lloyd Frestad	91624076	lloyd.frestad@farsund.kommune.no
Nestformann	Hilde Skeime	95949868	k-biske@online.no
Sekretær	Erling Knustad	99736177	eknusta@online.no
Styremedlem	Harald Samuelsen	41323817	harald.samuelsen@gmail.com
Styremedlem	Kjell Berntsen	99591511	keb13@online.no
Varamann1	Karl Johansen	98252467	karlhenj@online.no
Varamann2	Kjell Birkrem	95071503	kjell.birkrem@vabb.no
Bytteleder	Bjørn Vik	46622685	bjorn_m_vik@hotmail.com
Kasserer	Harald Samuelsen	41323817	harald.samuelsen@gmail.com

INNHOLD

Infoside	1
Formannens hjørne	2
Fra redaksjonen	3
Program høst/vinter 2018	3
Postkort sendt fra Farsund 1918	3
Feilen med frihetsgudinnen	4
FFF 50 år i lokalavisen	6
Interessante fakta om frimerkesamling i dag	15
Lokalhistorisk samlermesse	19
Hva er Wrapper?	25
Man tar det man har til frimerketrykking	27

FORMANNENS HJØRNE

Det har blitt høst, og de fleste samlere har på ny funnet fram pinsetten. I FFF har det skjedd mye på godt og vondt i løpet av de siste månedene. Det vonde og triste var at vi mistet et av våre sentrale medlemmer i sommer. John Dyngvold har vært medlem av FFF i årtier. Hans lune, gode vesen vil bli savnet langt fram i tid. John hadde verv i styret, og var også bytteleder i klubben før Bjørn Vik overtok for lenge siden!

I klubben går livet videre. I høst har vi gjennomført ei samlermesse. Dette er noe helt nytt for oss, på tross av at vi har vært ansvarlige for utstillinger mange ganger. Vi må kunne si at det ble en stor suksess, med ca. 250 besøkende, og ca. 25000 kr i støtte fra Alcoa Foundation. Stor takk til diverse Alcoa-ansatte, og klubbmedlemmer som viste stor dugnadsinnsats!

Vil avslutte med å si: Avlegg klubben et (eller helst flere) besøk! Vi er ca 50% av medlemsmassen på møtene. Slettes ikke verst! LLoyd

Så er «Nye Varianten» nr 2 for 2018 klar. Tusen takk til bidragsytere for at vi klarte å få det til. Vi er totalt avhengig i at noen skriver, skulle bare ønske at flere gadd. Uten skribenter ingen «Nye Varianten» Så min oppfordring er:

SKRIV NOE DÅ VÆL

Det gikk litt fort i svingene, håper det ikke er for mye galt, Somme tider lurar jeg på om det ikke sitter en liten småjævel i datamaskinen og gjør hærverk med teksten og bildene mine.

Mvh: kjebb

program høst/vinter 2018

22/10 05/11 19/11	3/12 og 17/12.
-------------------------	-------------------

Postkort sendt fra Farsund i 1918

Feilen med Frihetsgudinnen

Hentet fra **Stampworld**

I desember 2010 utga United States Postal Service (USPS) et vakkert frimerke av det de trodde var Frihetsgudinnen, som står i havnen til New York City.

Alt var greit inntil mars 2011. Da ble USPS informert om at det bildet som de hadde brukt til frimerket faktisk ikke var av den originale Frihetsgudinnen, som de hadde trodd. Bildet var av en kopi av statuen som står utenfor hotellet «New York, New York» i Las Vegas.

Siden USPS var godt fornøyd med bildet på frimerket, bestemte de seg for å ignorere feilen i flere år, inntil de i januar 2014 «pensjonerte» frimerket.

Da kunstneren til statuekopien oppdaget at Frihetsgudinnen på frimerket faktisk var hans kunstverk, påberopte han seg royaltys for bruken av skulpturen sin. USPS var uenige i kravet om royaltys. De mente at

skulpturen simpelthen var en kopi av den berømte statuen og derfor ikke kvalifisert for kopibeskyttelse.

Kunstneren, Robert Davidson, påstod at hans kunstverk ikke var en ren kopi fordi han hadde forandret på ansiktstrekkene til skulpturen for å gjøre den mer feminin enn originalen.

Som du ser av de to frimerkene over, så er det forskjell i ansiktstrekkene. Frimerket til venstre er det som ble brukt av USPS.

Frimerket til høyre er en fotomontasje med foto av den originale frihetsgudinnen.

Det ble rettsak. Saken endte med at retten til slutt ga kunstnerens medhold i hans påstand.

Kunstneren ønsket å få en prosentandel av verdien av solgte frimerker, noe som ville medført et enormt beløp. Retten valgte en middelvei. Kunstneren ble tilkjent 5 % av verdien av de ubrukte frimerkene som var igjen på det tidspunktet merkene ble tatt ut av bruk. Årsaken til dette var at frimerkene ble solgt til samlere og at de derved var et rent overskudd for USPS.

Den totale verdien på disse frimerkene var omtrent 70 millioner USD, så kunstneren ble belønnet med omtrent 3.5 million USD – en ganske grei avtale sammenlignet med 5.000 USD som kunstneren normalt får i royalty for sitt arbeid

F.F.F 50 år i lokalavisene

Bolk 3 – årene 1980 – 89

I Farsunds avis 13.11.1980 FA:

John Torrey Nilsen ny formann i Filatelist Foreningen. Torleif Vatland, nestformann, Arne Drange, kasserer, Jarl Jåtog , sekretær, Birger Stillufsen, styremedlem.

Varamenn: Alf Ougland og Torbjørn Larsson-Fedde. 3 utstillere på «NORWEX-80»

Bronsemedalje: Per Bugge Carlsen. Sølvbronse: Arne Drange og Torbjørn Larsson-Fedde.

13.11.1980 FA:

«Frøya» skal gå postrute til Korshavn i morgen. Fjordbåtenes posttjeneste er tema for Filatelist Foreningens utstilling lørdag. Utstilling på Husan om lokal posthistorie. Tilrettelagt i hovedsak tilrettelagt av Terje

Skjoldal og Torbjørn Larsson-Fedde. Eget stempel og spesialkonvolutt (tegnet av Terje Skjoldal).

15.11.1980 FA:

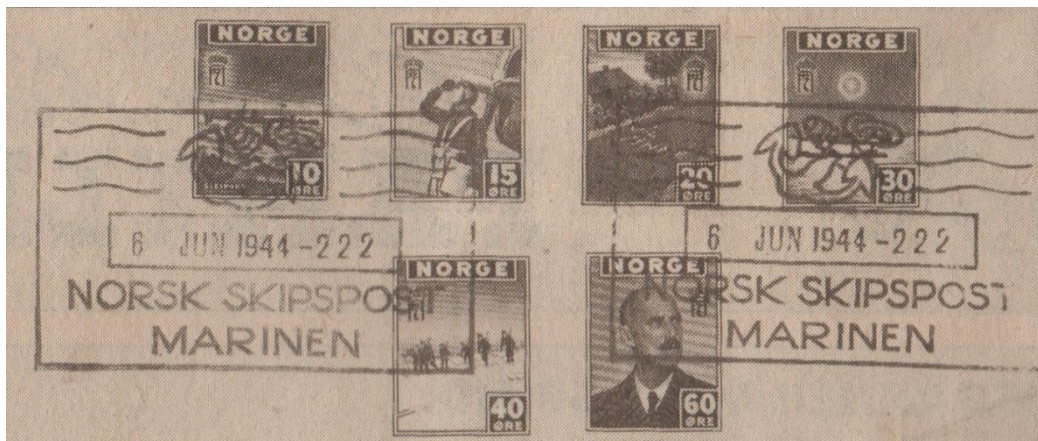
«Frøya» til Korshavn med post. Frimerkets dag markert i går.

15.11.1980 FA:

Eilert Lund Sundt. En artikkel om folkevennen Eilert Lund Sundt skrevet av Sigurd Jacobsen i 1973 til en utstillingskatalog for Farsund Filatelist Forening.

15.11.1980 FA:

Filatelistisk godbit i Spind: Poststemplet på KNM «STORD» ble flittig brukt på invasjonssdagen 6. juni 1944.

Legg merke til datoen på brevet. Det er stemplet mens «STORD» er på vei opp mot invasjonsstranden i Normandie.

Hjemme på Berghøydne har Arne Log en fin frimerkesamling. Log var postmann på KNM «STORD» under krigen, og han stemplet mange brev som senere skulle bli filatelistiske godbiter.

18.11.1980 FA:

Nytt frimerkemotiv. Den lokalhistoriske utstillingen om fjordbåtenes posttjeneste ble til en stor oppmuntring for Farsund Filatelist Forening. Konkurransen om å tegne forslag til nytt frimerkemotiv ble vunnet av Ingeborg Ottesen, Farsund.

29.8.1981 FA:

Hvem har «Russerfugler»? Frimerkeforeningen minnes krigsfangene med utstilling.

Farsund Filatelist Forening etterlyser ting laget av russiske krigsfanger under krigen til en utstilling.

23.5.1981 FA:

Den norske båten S/Y «Berge Viking» til Farsund. På Farsund postkontor blir det vist en utstilling av frimerker med gamle seilskute motiver tilhørende Bjørn Tandberg.

9.10.1981 FA:

Frimerkets dag. Filatelistforeningen med enestående utstilling. Fangepost og krigsfange-kunst presenteres på frimerkets dag.

13.10.1981 FA:

Fangepost-utstillingen ble en publikumssuksess. Over 400 besøkte utstillingen.

Her viser Torrey Nilsen noen av gjenstandene som blir vist frem på Husan

12.5.1982 Agder:

Frimerkeutstilling i Flekkefjord. Flekkefjord Filatelistklubb åpnet dørene til den første skikkelige frimerkeutstillingen som noensinne er avholdt i byen. Utstillere var juniorer fra Mandal, Farsund, Moi, Flekkefjord og Hidra. Glassmonterne har tidligere vært brukt ved NORWEX-utstillingen i Oslo, senere kjøpt av Farsund Filatelistklubb. Under utstillingen lørdag bedømte en jury fra Farsund samlingene.

30.9.1982 FA:

Frimerkets dag. Filatelistforeningen med utstilling på Husan. Og det skrevne ord som tema. Utstilling av brever, bøker, frimerker etc.

2.10.1982 FA:

Norwex fondet markerer frimerkets dag. Girsjekk på kr 1000,- til Farsund Filatelist Forening.

Postsjef age Nielsen til venstre overrekker en sjekk på kr 1000,- til formann i Farsund Filatelist forening Torrey Nilsen.

11.10.1982 FA:

Farsund Filatelist Forening: kr 2.500,- fra Norwex-fondet.

11.10.1982 FA:

Roy Myklebust vant prisen for beste frimerkesamling for juniorer under en utstilling i Arendal.

Nesten hver kveld sitter Roy Mykleust nede på rommet sitt og ordner med frimerkene.

23.10.1982 FA:

For hele familien: Stor samlerglede blant unge filatelister.

Gunnar Loshamn (stående) gir gjerne juniorene råd og vink. Fra venstre: Arve Pedersen, Roy Myklebust og Jan Erik Olsen.

16.4.1983 FA:

JUFA-83 Junioravdelingen av Farsund Filatelist Forening markerer 15-års jubileum med regional utstilling.

18.4.1983 FA:

Over 400 besøkte JUFA-83. Farsundsgutt fikk ærespris

for beste frimerkesamling.

Tom Tønnessen (t.v.) og Roy Myklebust har all grunn til å være fornøyd med æresprisene de har fått.

6.10.1983 FA:

Frimerkets dag. Tema: Postbefordring med båt. Flere skutemodeller skal stilles ut.

7.10.1983 FA:

Postbefordring med båt tema for utstillingen.

Postkasserer Rolf Kjell Bekkevik (t.h.) overrekker en sjekk til Gunnar Loshamn. Leder av junioravdelingen i Farsund Filatelist Forening.

8.10.1983 FA:

Vanse kirke har fått sitt skip. «Memory». Bygd av Aslag Langeland. Skipet vil bli utstilt på Husan sammen med en modell av

DS «Alf». Arr. Farsund Filatelist Forening.

11.10.1983 FA:

Godt besøkt utstilling. Antall besøkende litt i undertall i forhold til i fjor.

24.9.1984

Agder: Frimerketreff på Feda. Arrangør Farsund Filatelist Forening. Mandal-Lyngdal-Flekkefjord og Hidra. Formålet med møtet er å utveksle erfaringer sier formannen FFF Torleif Vatland. Torbjørn Larssen-Fedde holder foredra om Fedas posthistorie.

2.10.1984 FA:

Frimerkets dag. Utstilling på Husan. Norske forfattere og norsk Ukepresse.

4.1.1985 FA:

Bygd og By. Farsund Filatelistforening skal ha sitt første møte for året på onsdag.

13.4.1985 FA:

Roy Myklebust fikk sølv i Norjunex 85 i Trollhättan i Sverige. Gunnar Loshamn var jurymedlem. Jan Eirik Olsen og Tom Tønnessen fikk bronsemedalje.

0.6.1985 BT:

«Bergen 85» Torbjørn Larsson-Fedde medlem av juryen.

2.10.1985 FA:

En filatelists problem. En krusedull på et brevpapir.

4.10.1985 FA:

Nye frimerker utgis i dag. MS «Odin Viking» står sentralt på et av de nye frimerkene. Skipet føres av Sverre Carlsen fra Farsund.

5.10.1985 FA:

Farsund Filatelist forening belønnet med 4.000,- kroner fra Norwex fondet.

5.10.1985

Lindesnes: Største utstilling i klubbens historie. Regional utstilling. Terje Skjoldal fikk forbundets ærespris for sin samling «Farsunds posthistorie».

7.10.1985 FA:

Olje og frimerker i skjønn forening på Frimerket dag utstillingen.

9.10.1985 FA:

Frimerkets dag 1985. Utstilling på Husan. Tema Offshore industri. Nærmere 300 besøkende.

9.10.1985 FA:

Nøyaktighet første bud. Gunnar Loshamn forteller til Alf Henning Bekkevik.

19.2.1986:

Farsund filatelist Forening har møte i legesenteret i Lyngdal Kveldens emne: Hvordan samler man på hele verden?

11.7.1986 FA:

Farsundfilatelister med i frimerke-VM. Torbjørn Larsson-Fedde og Bjørn Tandberg stilte ut på «Ameripex-86 i Chicago. Fikk henholdsvis sølv og bronse for sine bidrag.

Torbjørn Larsson-Fedde og Bjørn Tandberg viser frem sine medaljer fra Chicago.

15.10.1986 FA:

Frimerkets dag. Tema på Husan: Norsk Arbeidsliv-personjubileer.

20.10.1986 FA:

150 besøkte utstillingen på frimerkets dag på Husan.

20.3.1987 FA:

Resultatet av frimerkehobby: Vet det meste om New Zealand forteller Magne Haddeland.

Magne Haddeland nekter selv for at hans hobby, frimerkesamling, har lært ham alt om New Zealand. Men den videre samtalen avslører at han vet bortimot det meste.

1.4.1987 FA:

Årets frimerkeutstilling åpner i Lista hallen fredag. «Lister-87». Formannen i foreningen T. Bronsemedalje: Torbjørn Larsson-Fedde opplyser til Farsunds avis at det i tillegg til selve utstillingen bli flere forskjellige aktiviteter.

3.4.1987 FA:

Frimerkeutstilling i Farsund til helgen. Kort med motiv av Lista Fyr og med et Europamerke vil bli å få kjøpt

med eget utstillingsstempel.

4.4.1987 FA:

Offentlig Auksjon på frimerkeutstillingen «Lister 87».

Fortsetter i neste nr.

Interessante fakta om frimerkesamling i dag

De fleste av oss vil være enige i at det å bestemme seg for å samle på ting er en del av den menneskelige natur.

Ikke lenge etter den første introduksjonen av frimerker, begynte de første

frimerkesamlerne. «One Penny Black», utgitt i England i mai 1840, er verdens første frimerke. Allerede i år 1860 var det tusenvis av frimerkesamlere og såkalte «frimerkehandlere» som forsynte dem med merker.

John Edward Gray, en britisk zoolog, blir ofte beskrevet som verdens første frimerkesamler. Med plan om å redde frimerkene, kjøpte han mange One Penny Black på den dagen de ble offentlig tilgjengelige. Dette medførte at han ble verdens første frimerkesamler.

Frimerkesamling i det 21. århundre: Den avanserte moderne teknologiske tidsalder

Hele verden blir mer og mer avhengig av teknologi og moderne enheter som kan sende epost og tekstmeldinger ved å trykke en knapp. Teknologien har nå erstattet de fleste metoder for kommunikasjon, men likevel er det overraskende nok en «oppblomstring» av interessen for frimerkesamling. Oppblomstringen begynte å vokse rundt 2005.

Det er mange mulige årsaker til dagens oppblomstring av hobbyen som frimerkesamler:

- **Mennesker går lei av teknologi**

Akkurat som tanken om at teknologi engang var «svært interessant», er ideen om å engasjere seg i «ikke-teknologi» som å samle frimerker, fått en mer seriøs oppmerksomhet. Til og med yngre mennesker begynner med frimerkesamling som fritidsaktivitet. Det blir en morsom måte å stimulere nysgjerrigheten og holde seg engasjert når de går lei av videospill eller mistet interessen for den intense meldings aktivitet og på nettbrett mobiltelefon.

- **Frimerkesamling er kult**

Eldre mennesker nå for tiden oppfatter gamle ting som «nostalgisk» eller «retro» (noe som er kult) framfor «utdatert», «primitiv» eller simpelthen «gammelt».

- **Fornyett interesse for frimerkesamling**

Mange frimerkesamlere fra «Baby Boomer» generasjonen (født mellom 1946 og 1964) vurderte og til og med omtalte så sent som på 60-, 70- og tidlig 80-tallet samlingene sine som «noe jeg har i en eske på loftet». Dette har nå endret seg til «hull i

samlingen» og de går gjennom sine frimerkesamlinger med fornyet interesse for å fortsette med hobbyen.

Håndskrevne brev er på vei tilbake

Selv om teknologien fortsetter å utvikle seg, er det en økende interesse for håndskrevne brev. Til tross for det mange trodde, har Internett «hjulpet» i stedet for å «utslette» trenden. Spesielt etter at «brev-venn» og «postkort» websider dukket opp og gjorde det mulig for folk fra hele verden og kontakte og sende hverandre håndskrevne brev.

Asia og Afrika er blitt svært interessert i frimerkesamlinger

Den teknologiske utviklingen har hjulpet enormt for å bringe verden mye tettere sammen. Det er blitt en eksplosiv økning i interessen for frimerkesamling i land som China og India. Det økende behovet for frimerker og frimerke-relaterte produkter i disse «nye utviklingsøkonomiene» hjelper til å øke interessen hos folk fra andre deler av verden til å prøve ut frimerkesamling som hobby.

Hvor starter man? Frimerkesamling blant moderne og avansert teknologi

Frimerkesamling i moderne tid er litt forskjellig i forhold til tidligere, men begge har samme grunnleggende regler. På grunn av nye trykkemetoder vil moderne frimerker se litt annerledes ut enn de som ble utgitt tidligere.

Selvfølgelig er det fremdeles mange mennesker rundt om i verden som er godt fornøyd med å samle frimerker på «tradisjonell» måte – velge et land og samle ett eksemplar av hvert utgitt frimerke fra dette landet.

I tidligere tider betydde utgivelse av «nye frimerker» at du kunne forvente et nytt portrett av regjerende konge, dronning, statsleder eller kjente personer, Men slik er det ikke slik lenger.

Moderne trykkemetoder gjør det mulig å trykke et vidt spekter av design. Mange frimerker er fargerike, spesielt de som viser blomster, sommerfugler, fisk o.l. Dette har i det 21. århundre i stor grad medført en voksende interesse for motiv- og temasamlinger. I stedet for den tradisjonelle måten å velge et land, kan du nå velge et bestemt motiv eller tema som hovedfokus for samlingen din som for eks. «Romfart på frimerker», «fugler på frimerker» eller «tegnefilmfigurer på frimerker». Fordi de fleste frimerkene med fargerik design er utgitt etter 1950 kan en tema- eller motivsamling være relativt billig å samle. Og man kan fortsette med å utvide samlingen fordi nye årlige utgivelser er relativt rimelige.

Takket være Internett er det blitt mye lettere nå enn før å få tak i frimerker. Selvfølgelig begynner frimerkesamlere med å samle merker fra private og offentlige

brev, men på egne websider kan nå folk kjøpe og/eller selge frimerker fra sin egen stue. Og de kan få tak i et hvilket som helst nytt frimerke uansett hvor i verden det måtte bli utgitt.

I dag er frimerkesamling en hobby absolutt alle kan drive med. I tidligere tider ble hobbyen dominert av menn, men nå har også mange kvinner gleden av å samle frimerker. Og fremfor alt, frimerkesamling som hobby er ikke begrenset til voksne fra 30 år og oppover. Med litte gran hjelp fra voksne kan man starte med frimerkesamling allerede i 5 års alderen!

Lokalhistorisk Samlermesse

Lørdag 29.sep. 2018 hadde FFF invitert til en lokalhistorisk samlermesse på Vanseheim. Da dørene åpnet kl. 10:00, var vi ganske spente på om det ble noen samlere utenom klubben. Og ikke minst - om det ville komme noen besøkende til messa.

FOTO: CECILIE NILSEN - LISTER

Farsund Filatelistforening var arrangører, men her ble ikke bare frimerker vist. For å gjøre samlermessen litt bredere vises det også frem flere forskjellige samleområder og hobbyer, forteller Leif Tore Hellang fra arrangementskomiteen. I alt var det 13 utstillere/selgere som viste fram sin hobby.

Det viste seg at både unge og gamle kom jevnt og trutt innom Vanseheim denne lørdagen for å kikke på alt hva samlermessen hadde å by på. Det var en åpen messe uten inngangsbillett, så antall besøkende var vanskelig å sette helt eksakt.

Utstillingskomitéen
anslår likevel antallet
besøkende til mellom
150 og 200.

Mye lokalhistorie

FOTO: CECILIE NILSEN - LISTER

Når FFF står som arrangør av en messe, hører det til med en liten frimerkeutstilling. Det ble blant annet vist utdrag av et eksponat med lokal posthistorie fra Knaben Gruver. Et annet eksponat hadde tema «Kystruten Oslo – Bergen» - på utstillingen var det betydningen ruten hadde for distriktet vårt som

ble trukket fram.

På en utstilling med lokalhistorie som emne hører det til med postkort med lokale motiver. Disse rammene ble studert ivrig, ikke minst av den eldre garde av besøkende. Det gjaldt å finne ut hvor kortet hadde motiv fra uten først å se på "svaret".

Blant postkortene er det motiver fra mudringen på Tjørve i 1911, de tre fyrtåmene på Lista fyrstasjon andre motiver fra en svunnen tid på Lista. Flere sjarmerende julekort var også stilt ut. Noen plansjer presenterte et mangfold av gamle, lokale firmakonvolutter - konvolutter fra bedrifter som ikke lenger eksisterer. Det ble en liten mimrestund for den eldre garde - og en aha-opplevelse for de yngre.

Viet en hel plansje ble den aller første avisen av «Farsunds Avis» vist frem.

Leif Tore Hellang har samlet bilder fra krigen. De fleste bildene er tatt av tyske fotografer, men gav likevel et godt innblikk i hvordan forholdene var under krigen – også for sivilbefolkningen. En hel plansje viste bilder fra «Lundebanen», som gikk fra Lundevågen og ut til flere steder på Lista.

**FOTO_CECILIE NILSEN -
LISTER**

Diverse leker og tinnbokser, laget av russiske fanger under krigen, ble vist fram.

FOTO: CECILIE NILSEN - LISTER

Dette var ting som ble laget for å kunne byttes i mat fra sivilbefolkningen. Det ble også vist andre ting fra krigens dager, blant annet to plakater med pålydende tekster: «Avlevering av gummistøvler» og «Advarsel røde toppluer».

Blant samlerne var Erling Knustad med sin samling av pins fra alle nåværende norske kommunevåpen. Han har reist landet rundt for å samle inn pins fra hver enkelt kommune. Et imponerende arbeide, da flere av kommunene har vært og er restriktive med å dele ut pins-en. Den skal være et hedersbevis.

Tar du deg en tur rundt om på Lista, vil du kunne finne mange forskjellige utforminger på bussbuer. Spesielt om du tar turen til plasser som ikke lenger har et kollektivtilbud. På messa kunne du studere Erlings utvalg av bussbuene i miniatyrformat, men i riktig målestokk. For de med god stedkunnskap var det spennende å se om de husket hvor buone står.

Listas største "arbeidsplass" i etterkrigsårene - fraktefarten langs kysten - var også representer. Hans Kristian Hansen viste frem bøkene sine om frakteskuter.

Hadde man interesse for fotografering, kunne en samling av forskjellige typer fotoapparater og fotoutstyr studeres og beundres. Apparatene kunne selvsagt studeres selv om man ikke nødvendigvis hadde fotointeresse.

En gjeng med entusiaster har satt seg som mål å ta vare på Søndre Katland Fyr. Det er en "stor" hobby, i alle fall i format og arbeid. «Katlands venner» var representert ved Henriette Skjæveland. Hun kunne fortelle om fyrets historie og det arbeide som legges ned for å bevare fyret. Enhver samler har før eller siden behov for litteratur om sin hobby, enten litteraturen er direkte rettet mot hobbyen eller som støtte/oppslag rundt hobbyen. Det er ikke sjelden at den ønskede litteraturen ikke finnes, verken i en bokhandel eller på biblioteket. Da er det godt å ha et antikvariat i nærheten og som ville stille opp med masse lokalhistorisk litteratur. Åse Buch hadde samlet sammen et bredt utvalg av lokalhistoriske- og hobbybøker for å kunne tilby disse. Mange fant noe av interesse hos Åse.

Det var også anledning til å stille både tørst og sult under messen. Anne Jakobsen Vik betjente kaféen som solgte kaker og kaffe

**HENRIETTE SKJÆVELAND FRA KATLANDS VENNER, SAMT BYTTELEDER BJØRN VIK OG ANNE JAKOBSEN VIK FRA FARSUND FILATELISTFORENING TOK IMOT BESØKENDE.
FOTO: CECILIE NILSEN - LISTER**

OLAF STAALESEN SYNTES DET VAR MORO Å SE IGJEN TOGVOGNENE HAN SATT PÅ MED SOM UNGDOM UNDER KRIGEN..FOTO: CECILIE NILSEN - LISTER

Hva er WRAPPER?

Jeg støtte på ordet «Wrapper» da jeg fikk noen eldre brev fra Kapp det gode håp. Jeg visste ikke hva det var og måtte ut på nettet for å finne det ut. Og svar fikk jeg, og nok en gang lærte jeg noe av å samle frimerker.

Fra Wikipedia

I filatelien er en wrapper en form for brevpapir som betaler kostnaden for levering av en avis eller et tidsskrift. Innpakningen er et papirark, stort nok til å vikle rundt en brettet eller rullet avis og med et trykt stempel for å betale kostnadene for porto. Noen kataloger og referansebøker refererer til en innpakning som postbånd som kommer fra fransk sikt bandes postale. Fortsatt andre refererer til det som en avis wrapper eller periodisk wrapper.

Historie

Det første landet som utstedte wrappers var USA i oktober 1861, etterfulgt av New South Wales (1864), Nordtysklands Forbund (1868), Victoria (1869), Romania (1870), Storbritannia (1870) totalt 110 land utstedte wrappers.

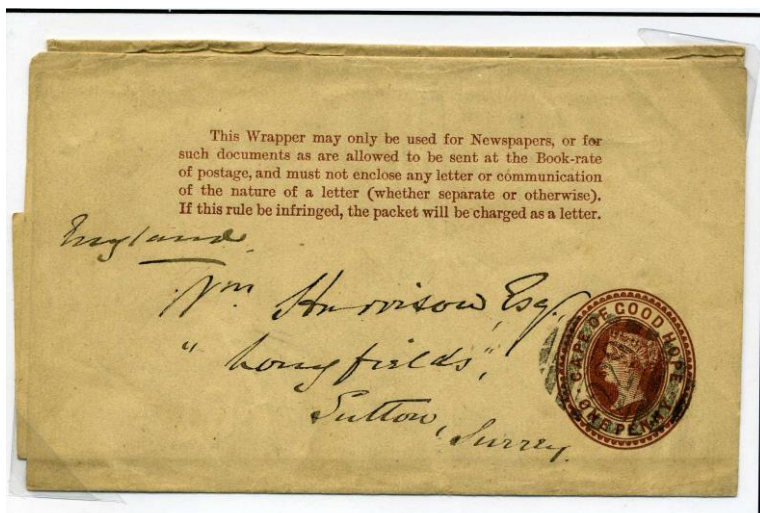
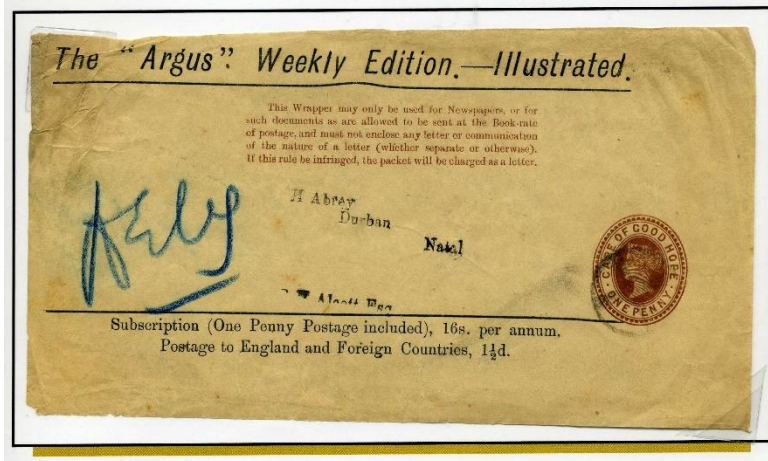
Alle landene som har utstedt wrappers, har nå avsluttet å produsere dem på grunn av den nedadgående bruken. USA fjernet dem fra den offisielle tidsplanen den 9. oktober 1934, men igjen ble de solgt i noen år etterpå. De fleste land stoppet produksjonen innen 1940, noen av de siste landene som sluttet å utstede wrappers, var Australia i 1980, Irland i 1984, Barbados i 1990 og Kypros i 1991.

Samle

I filateliens tidligere dager var det praksis å kutte ut stempelet og avhende resten av omslaget med det resultat at noen intakte «wrappers» nå er sjeldne. I dag foretrekker samlere å samle hele wrapper da de kan ha postmarkeringer som gir interessant tilleggsinformasjon.

Frimerker kuttet fra hele brevpapirvarer kalles kutfirkanter, og hvis de brukes til postformål som utklipp. Begge anses som praktisk talt ubrukelige for spesialisten fordi det er så stor interesse for de forskjellige trykte påskriftene på brevpapiret som det står i selve stempelet

«Wrapper» avs. «The Argus Weekley Edition, -Illustrated

HELPOST ONE PENNY "WRAPPER" KUN TIL BRUK PÅ AVISER

Man tar det man har til frimerketrykking.

Latvia brukte blant annet pengesedler!

Det baltiske landet Latvia har en spennende frimerkehistorie. Landet var først en del av det russiske keiserriket fram til 1. verdenskrig, og da ble russiske frimerke mv brukt. Under 1. verdenskrig ble landet erobret av Tyskland, og da ble tyske frimerker og helsaker med overtrykk «Ober Ost» (Oberbefehlshaber Ost) brukt. Så diverse nød utgaver på både tyske og russiske frimerker. Slik at før Latvia utgav egne frimerker som selvstendig nasjon i 1918 er det mye spennende som kan knyttes til Latvia!

Den 18 november 1918 ble Latvia sin uavhengighet erklært. Situasjonen i landet var svært uryddig, som blir for mye å komme inn på her.

De første to frimerkene som det uavhengige Latvia ble utgitt 18. desember 1918 hadde ikke tagger, og var trykt på baksiden av tyske militærkart! Som finnes i fin og grovtegnert utgave. På utgaver fra 1919 er både skrivepapir og sigarettpapir brukt ved trykking slik at det Latviske postverket var kreative når det gjaldt å utnytte ressursene. Det var nok ikke så enkelt å få tak i nødvendig papir til frimerkeutgivelser rett etter 1. verdenskrig i et land hvor det nok var mangel på det meste, og deler av landet var mer eller mindre okkupert. Senere fulgte noen utgaver som ble utgitt på mer «normalt papir».

Først frimerke som ble trykket og utgitt på papir av uferdige pengesedler var 1 rubel verdien (Michel 35, AFA 37) i serien som ble utgitt i anledning et år dagen for uavhengigheten. Serien var på tre merker. (Michel 33-35, AFA 35-37). Serien ble utgitt 18. mars 1920.

Så fulgte 24. mars 1920 en utgave på to merker (Michel 40-41, AFA 42-43) som ble utgitt i forbindelse med innlemming av området «Lettgallen» i Latvia. Disse ble kun trykket på papiret til en uferdig 10 mark

seddelutgave, her er det også ulike tykkelse på «seddel papiret». 1. september 1920 kom neste utgave (Michel nr. 51-54, AFA 54-57, a, b og c) en utgave med tilleggsverdi til inntekt for Røde Kors. Med verdiene 20 kopek (+10), 40 (+15), 50 (+20) og 1 rubel (+1) Disse finnes med tagging 11 ½ og utagget. Alle ble trykket på ark av pengesedler! Sedlene hadde brun, grønn, blå og rød farge. (Fig. 1).

Teksten på sedlene på baksiden kan leses oppover eller nedover. Senere

fulgte flere provisorier på disse merkene, som da også var trykket på samme papir. Slik at her er det muligheter for å sette sammen merkene å få hele sedler på «baksiden», i ulike vinkler!

Litt om de tre sedlene som er brukt. Den med rødt papir, se merke nr. 3 i illustrasjonen er trykket på 10 rubel sedler som opprinnelig ble/skulle utgis av «Riga Soldat og Arbeiderråd». Som «nød sedler» i den noe kaotiske tiden. Det var nå revolusjonstid i Russland, i tillegg var hele Latvia okkupert av Tyskland. Men etter Tyskland sitt nederlag i 1. verdenskrig i 1918, gikk latviske kommunister med støtte av den «nye» Røde Arme fra Russland til angrep og drev de tyske styrkene ut av Latvia i slutten av desember 1918. De «røde» erobret Riga 3. januar 1919, slik at det var de nye «rådene» som ble dannet av bolsjevikene som pengesedlene ble laget til.

Senere i 1920 ble det inngått fredsavtale mellom Latvia og Russland, og

den nye republikkens grenser ble trukket opp. Men det er en annen historie. Så kanskje et nytt samleområde: Å sette sammen sedler som du finner på baksiden av utgavene fra Latvia?

Lykke til! OddA

Kilder: Illustrasjoner fra min vesle samling Latvia. AFA- Østkatalog, diverse nettsider med info, «Lettland. Die Briefmarken in Rubel-Währung 1918-1922» av Hofmann.

**Velkommen til
Farsund Filatelist Forening**

Vi er på Facebook «Meld deg inn»

Besøk vår hjemmeside:

www.farsundff.no

Mail til klubben: post@farsundff.no

**Mail til redaksjonen «Nye Varianten»:
redaksjonen@farsundff.no**